

De Krim en de Zwarte Zee **Wrakfeest**

De Krim is een schiereiland in de Zwarte Zee, beladen met heel wat historie. Het bekendst zijn misschien wel de conferenties in de stad Jalta. De duikmogelijkheden zijn juist erg onbelicht gebleven, terwijl de mogelijkheden voor wrakduikers legio zijn.

De meest bekende conferentie is die tussen Churchill (UK), Stalin (USSR) en Roosevelt (VS), aan het eind van de Tweede Wereldoorlog (van 4 tot en met 11 februari 1945). Het doel van de conferentie was om te bepalen hoe men na de oorlog in Europa de macht zou verdelen.

Die Tweede Wereldoorlog heeft een belangrijke rol gespeeld in de geschiedenis van de Krim. De plaats Sebastopol (de huidige hoofdstad van de Krim) is nog steeds de plaats waar de machtigste vloot van de Zwarte Zee haar thuishaven heeft. Vanuit Sebastopol beheerste de USSR de

Zwarte Zee en nu doet dat de vloot van de Oekraïne. Rusland pacht een gedeelte van Sebastopol voor haar vloot: de banden met het huidige Rusland zijn nog steeds erg sterk. Dat is ook meteen de reden van een technische duiktrip naar de Zwarte Zee en Sebastopol. De bodem van Zwarte Zee ligt bezaaid met wrakken op verschillende recreatieve en technische dieptes.

De Zwarte Zee

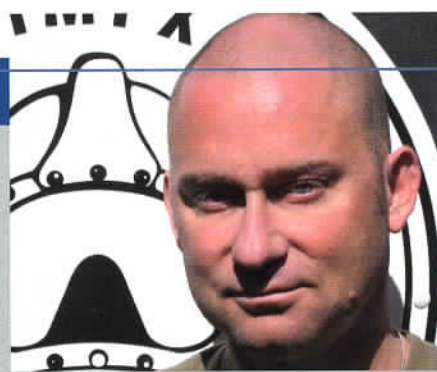
Een groot aantal landen, zoals Rusland, Oekraïne, Roemenië, Georgië en Turkije grenst aan de Zwarte Zee. De zee was de

zuidelijke grens van de USSR en daarmee een belangrijke poort tot de USSR. Er was en is nog steeds sprake van drukke handelsvaart. De Zwarte Zee is via een nauwe engte bij Istanboel (Turkije) verbonden met de Middellandse Zee. De bekende rivier de Donau stroomt uit in de Zwarte Zee. Zijn naam vindt waarschijnlijk zijn oorsprong in het feit dat deze zee nogal verraderlijk kan zijn: wat stroming betreft en wat weersomstandigheden betreft. Die omstandigheden staan garant voor meer dan voldoende wrakken. De naam van de Zwarte Zee is dus geen verwijzing naar de kleur van het water.

Reizen naar de Krim

De Krim (Crimea) maakt deel uit van de Oekraïne, een voormalige staat van de USSR. De Oekraïne heeft een inwoneraantal van vijftig miljoen. De hoofdstad van de Oekraïne is Kiev. Ten noorden van Kiev ligt Tjernobyl, waar zich in 1986 een nucleaire ramp voltrok. Vanuit Nederland bereikt men de Oekraïne door (in drie uur) te vliegen op Kiev (de hoofdstad). Van daaruit (in een dik uur) naar Simferopol. De eindbestemming is Sebastopol, dat alleen militaire vliegvelden kent. De autorit van Simferopol naar Sebastopol duurt anderhalf uur.

Op de heenweg werd er gevolgen met Ukraine Airlines. Overgewicht ging per stuks bagage en was 35 euro per persoon. Op de terugweg met KLM moesten we per kilo betalen, wat resulteerde in een rekening van 375 euro per persoon. Vervoer van duikmaterialen moet voor beide luchtvaartmaatschappijen van tevoren worden aangevraagd.

DE AUTEUR

Pim van der Horst was als jongetje gefascineerd door de Thinderbird 4: de onderzeeër. Sindsdien heeft de onderwereld hem niet meer losgelaten. In 1984 begon hij als duiker bij de Tilburgse Studenten Onderwater Sport Vereniging Falco. Bij Falco was hij onder andere materiaalcommissaris en als zodanig verantwoordelijk voor de aanschaf en onderhoud van het duikmateriaal. Materiaal is erg belangrijk bij technisch duiken. Dat was voor Pim een aanleiding om zich verder te specialiseren in deze tak van sport.

Na zijn studie werd Pim instructeur van PADI tot en met Master Instructor en Trimix Instructor van PADI/DSAT. Pim startte een eigen duikschool: Pim's Tekdiving (PTD). Er zijn inmiddels meerdere PTD Facilities. Bij PTD zijn internationaal verschillende instructeurs aangesloten (Tsjechië, Japan, Frankrijk, Italië, Egypte).

Omdat hij met een volledig gesloten circuit rebreather wilde gaan duiken, kwam hij in aanraking met technisch duiken. Pim heeft opleidingen gevolgd bij IANTD, ANDI, PTA, CMAS, DAN Europe en DIRrebreather. Van deze organisaties is hij ook (Tri-Mix) Instructeur (Trainer), zowel op open als gesloten circuit, in open water en overhadomgevingen (wrakken, ijs en grotten). Pim is verantwoordelijk voor de technische tak van WOSD: hij zet de technische duikopleidingen op.

Om fit te blijven doet Pim aan fietsen, zwemmen, fitness, taekwondo (zesde DAN) en boksen. Ook is hij regelmatig op de schietbaan en het racecircuit. Pim heeft een fulltime baan in de IT. Hij is de auteur van de boekjes: 'Tekdiving, een uitdagende manier van duiken' en 'Rebreathers, duiken zonder bellen'. Pim publiceert ook regelmatig in het buitenland (Rusland). Je kunt Pim mailen op pim@tekdiving.nl of contact opnemen via zijn website: www.tekdiving.nl

Black Sea Wreck Club

Het Deep Town Underwater Hotel wordt gerund door een enthousiaste Russisch en Oekraïense duikfamilie. Het hotel (waar niet alleen duikers verbleven) was goed ingericht voor duikers. Het hotel beschikt zelfs over een vijf meter diep duikbasin, voor het geven van zwembadlessen en het uittesten van apparatuur. Het 'duikhotel' beschikt over een krachtige compressor met continuus blending and partial blending systeem. Sofnolime, helium en zuurstof zijn in ruim voldoende mate aanwezig. In de gemeenschappelijke ruimtes staan grote flatscreens, voor het kijken naar tv, het afspelen van dvd's en het geven van (theorie-)presentaties. Wifi is gratis en daar werd driftig gebruik van gemaakt. Prijzen zijn ok (40 USD voor een tweepersoonskamer). De kamers zijn ruim en voorzien van airco en TV.

Het hotel is het hoofdkwartier van de Black Sea Wreck Club. Deze club is van twee Russen: Andrey en Sergey. Zij hadden mij uitgenodigd voor het verzorgen van rebreather opleidingen (Sentinel en Megalodon) en om te duiken op 'hun' wrakken.

Visloos

De eerste duik was niet op een wrak, maar om kennis te maken met de Zwarte Zee en om de apparatuur en configuratie te testen. Wat mij meteen opviel, was het ontbreken van een (uitbundige) onder water flora en fauna. Er is weinig vis en weinig begroeiing. Dat zou bij de andere duiken niet beter worden. Misschien dat het op andere locaties aan de Zwarte Zee anders is. De grote temperatuurverschillen waren ook even wennen. Aan de oppervlakte is het water 26 graden Celsius, op tien meter is dat nog maar zestien graden en de minimumtemperatuur is ongeveer acht graden. Een temperatuurverschil van bijna twintig graden! Voor de langere duiken (met lange deco) is dat wel prettig: de meeste duiktijd breng je door in de warmere zônes. Toch is een droogpak absoluut nodig. Het zicht was voldoende - zo'n tien meter - en stroming was er nagenoeg niet.

De eerste, toch wel wat teleurstellende

duik, werd in ruime mate goedge maakt door de duiken op de wrakken. Daar was het gebrek aan begroeiing juist een voordeel. Doordat er niet veel vis zit, wordt er ook niet veel gevestigd en waren de wrakken niet bezaaid met visnetten. Het zicht op grotere diepte is veel beter dan het zicht in ondiep water: rond de dertig meter. Alle drie de wrakken waarop we hebben gedoken, waren in een uitzonderlijke staat. Waarschijnlijk komt dat door het wat lagere zoutgehalte en zuurstofgehalte in het water en ook door de lage temperatuur en geringe stroming. Een wrak van een houten zeiljacht (de Agnes Blakey, gezonken in 1855) van bijna 200 jaar oud op een diepte van 85 meter lag er bij alsof ze gisteren gezonken was. Op het dek zat de bel nog stevig op haar plaats. Het bergen van de bel was niet mogelijk wegens de sterke constructie waarmee ze vastzat.

Speeltuín

De Varna is het tweede wrak dat we bezochten. Dit Duitse transportschip

ligt op zestig meter. Het kelderde in de Tweede Wereldoorlog. De lopen van machinegeweren wijzen nog naar de lucht: de pogingen om de vliegtuigen te verjagen zijn duidelijk niet geslaagd. De bel van de Varna hebben de Russen geborgen en die hangt nu in de bar van het hotel. Het derde wrak, de Volga - Don, ligt op een diepte van 35 meter. Het wrak van dit Duitse vrachtschip was voor de (technische) wrakduiker een speeltuin. Zonder groot gevaar kan het wrak van alle kanten worden gepenetreerd. Door de diepte was het niet heel erg koud en kon er ook een lange bodemtijd worden gemaakt zonder lange decompressieverplichtingen.

De wrakken werden bezocht met behulp van de RIB van de Black Sea Wreck Club. Het vaartuig haalt een snelheid van veertig knopen. Dat is wel nodig ook: de wrakken liggen niet naast de deur. Je moet een uurtje varen op volle snelheid varen om de wrakken te bereiken.

Voor de (technische) wrakduiker is Sebastopol een waar paradijs, maar de recreatieve duiker zal meer plezier beleven op een andere bestemming. □

Meer over deze duik

Voor een videoverslag van de wrakken: www.tekdiving.nl of www.youtube.com/watch?v=Tz6-INof_s

Black Sea Wreck Club: www.blackseadiving.ru/divesites.html

Deep Town Underwater Hotel: www.blackseadiving.ru/deept.html

De links zijn ook terug te vinden op www.duikmagazine.com.